

თავი 10

ხ ე ლ ფ ა ს ი

ორგანიზაციები, როგორც წესი, პერსონალთან შრომის ანაზღაურებას ხელფასის სახით აწარმოებენ.

ორგანიზაციამ ხელფასი რომ გასცეს, უნდა შეავსოს და იანგარიშოს ხელფასის დარიცხვის უწყისი, რომელშიც ნაჩვენებია თანამშრომელთა სია, თითოეული თანამშრომლის მიხედვით დარიცხული ხელფასი, დაუკე-ბები ხელფასიდან (საშემოსავლო გადასახადი და სხვა), აგრეთვე, ხელშე გასაცემი თასა.

სისტემა საშუალებას გაძლევთ გაუძლვეთ თანამშრომელთა სიას, თითოეულს დაუფიქსიროთ დარიცხული ხელფასი, შეადგინოთ ხელფასის დარიცხვის უწყისი და მიღლოთ იგი, როგორც თითოეული განყოფილებისთვის, ასევე მთლიანად ორგანიზაციისთვის.

ხელფასის სისტემის საშუალებით შეიძლება ვაფორმიროთ უწყისების სხვადასხვა ტიპის ორგანიზაციების სპეციფიკური მოთხოვნილებების (თანამშრომლების ნამუშევარი დღების, საათების, ჩერისა და სტატუსის, სადლესასწაულო დღების, ზედმეტად ნამუშევარი საათების, სხვადასხვა სახის ავანსებისა თუ დავალიანებების და სხვა) გათვალისწინებით.

სისტემა საშუალებას იძლევა ვაფორმიროთ ხელფასის უწყისი პირდა-პირი ანგარიშით, ანუ დარიცხული ხელფასიდან გამოვითვალოთ ხელშე ასაღები თანხა. ასევე უკუ ანგარიშით, ანუ სასურველი, ხელშე ასაღები თანხიდან მივიღოთ დასარიცხი თანხა ყველა სპეციფიკის გათვალისწინებით.

სისტემა აფორმირებს დარიცხვის, ხელფასის და ბარათების უწყისებს, რომელთა არქივიდან ამოღების შედეგად შესაძლებელია დაფორმირდეს თითოეული თანამშრომლის სრული ბარათი წლის ჭრილში. გარდა აღნიშნული სტანდარტული უწყისებისა, შესაძლებელია მომხმარებლის მიერ შედგენილი 10 სხვადასხვა ტიპის უწყისის ფორმირებაც (ავანსის, პრემიის, დახმარების, სხვა ვალუტაში დარიცხვის უწყისის და ა. შ.)

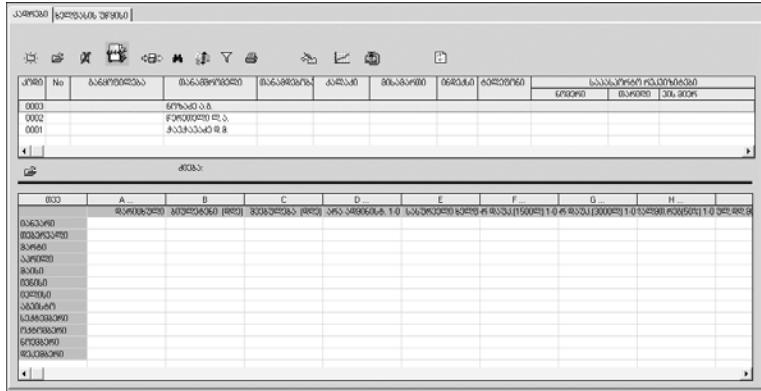
ასევე სისტემაში შესაძლებელია დაფორმირებული უწყისების ინტერნეტით გადაგმავნა “საქართველოს ბანკი”-ს პლასტიკურ ბარათებზე.

ძირითად მენიუში “ხელფასი” აირჩიეთ ქვემენიუ “კადრები” ან

ღილაკი “კადრები/სელფასი - Ctrl+7” - .

იმ შემთხვევაში თუ ჩვენთან ერთად განიხილეთ დოკუმენტაციის ყველა წინამდებარე თავი, იხილავთ ეკრანს:

სხვა შემთხვევაში ეკრანი იქნება ფარიელი.

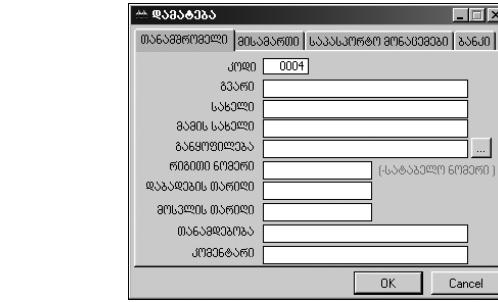
როგორც ხედავთ ეკრანი შედგება ორი ბარათისაგან, ესენია: კადრები და ხელფასის უწყისის.

თავიდანვე გააქტიურებულია ბარათი “კადრები”, სადაც ხდება თითოეული თანამშრომლისათვის ბარათის შედგენა, ხოლო ბარათში “სელფასის უწყისი” ნაჩვენები იქნება მიმდინარე თვის დათვლილი უწყისი, მასში შემავალი ყველა თანამშრომლისათვის.

ბარათი “კადრები” შავი ზოლით გაყოფილია ორ ნაწილად. ზედა ნაწილში შესაძლებელია თანამშრომლების დამატება. ხოლო ქვედა ნაწილში იხილავთ ზემოთ მონიშნული თანამშრომლის დარიცხვის ბარათს.

კადრების სის მომზადება

ვნახოთ, როგორ ხდება კადრების სის მომზადება. მაგალითი-სათვის დავამატოთ ოთხი თანამშრომელი: დავით ჭავჭავაძე, ამირან ნიმაძე, ლაშა წერეთელი და მარიამ კახიძე. აქედან პირველი სამი თანამშრომელი უკვე დამატებულია დოკუმენტაციის წინა თავების განვილვის დროს. ამიტომ, თანამშრომლის ბარათის გახსნა განვხილოთ მეოთხე თანამშრომლის - მარიამ კახიძის მაგალითზე. კადრების ეკრანის ზედა ნაწილში აირჩიეთ დამატების ღილაკი - .

ველში “გვარი” აკრიფეთ კახიძე, “სახელი” – მარიამი, “მამის სახელი” – ზაბა. ველში “განყოფილება” უნდა მიუთითოთ განყოფილება რომელსაც ეჯუთვის ეს თანამშრომელი. განყოფილების დასამატებლად ან არსებულის ასარჩევად დააჭირეთ ამ ველის გასწრივ მდებარე ღილაკს - .

ჩვენი შემთხვევისთვის იხილავთ ეკრანს:

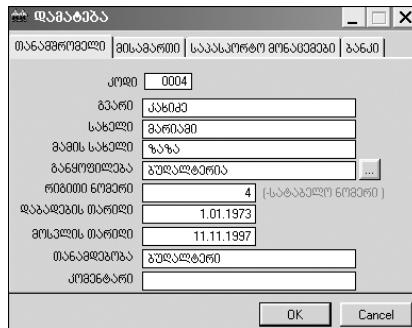

ახალი განყოფილების დამატება შესაძლებელია ღილაკით - .

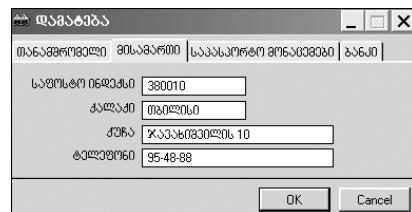
ხოლო არსებულის არჩევა ღილაკით - .

ჩვენი მაგალითისთვის აირჩიეთ განყოფილება “ბუღალტერია”. დაბრუნდებით თანამშრომლის ბარათზე, სადაც ველში “რიგითი ნომერი” მიუთითეთ 4, “დაბადების

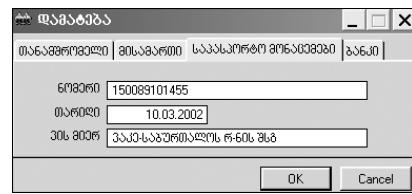
თარიღი” - 1.01.1973, “მოსვლის თარიღი” - 11.11.1997, “თანამდებობა” - ბუღალტერი, ხოლო ველში “კომენტარი” მიუთითეთ თქვენთვის სასურველი კომენტარი. ველების შექსების შემდეგ ეკრანს ექნება შემდეგი სახე:

ამის შემდეგ აირჩიეთ ბარათი “მისამართი”. იხილავთ ეკრანს, სადაც შეიტანეთ თანამშრომლის მისამართი. ჩვენი მაგალითისთვის ეკრანი შეავსეთ შემდეგნაირად:

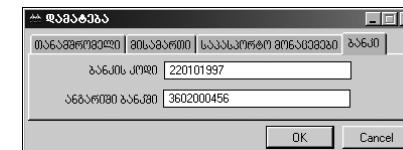

აირჩიეთ ბარათი “საპასპორტო მონაცემები”. იხილავთ ეკრანს, სადაც შეიტანეთ თანამშრომლის პასპორტის მონაცემები. ჩვენს შემთხვევაში ეკრანი შეავსეთ შემდეგნაირად:

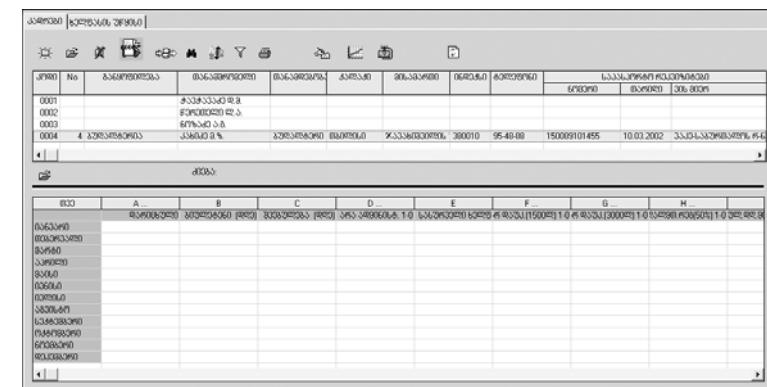

შემდეგ აირჩიეთ ბარათი “ბანკი”. იხილავთ ეკრანს, რომელიც უნდა შეიქსოს იმ შემთხვევაში, თუ თქვენს ორგანიზაციაში ხდება ხელფასის გაცემა პლასტიკური ბარათების მეშვეობით. ჩვენს შემთხვევაში

ეკრანი შეავსეთ შემდეგნაირად:

დაჭირეთ “OK” - ს. ეკრანზე იხილავთ თქვენს მიერ დამატებულ თანამშრომელს ყველა რეკვიზიტით:

ამის მსგავსად შეავსეთ დანარჩენი სამი თანამშრომლის ბარათები (გამოიყენეთ კორექტირების ღილაკი -). აქედან ორს - ნოზადეს და წერილის ველში “განყოფილება” მიუთითეთ აღმინისტრაცია, ხოლო ჭავჭავაძეს - ბუღალტერია.

დარიტვის ველების დანიშნულება

ბარათში “კადრები” მოცემულია სვეტები A,B,C, ... Z, აქედან A,B,C,D,E,F,G,H,I,J,Y და Z სვეტები უკვე გამოყენებულია დარიტვის ფორმულებში, ხოლო დანარჩენი სვეტები ცარიელია და შეიძლება გამოყენებულ იქნას დარიტვის დამატებითი ფორმულების შესატანად. დაწვრილებით განვითილოთ დარიტვის ფორმულებში გამოყენებული

სვეტები.

სვეტში A (დარიცხული) ხდება თანამშრომელზე დარიცხული ხელფასის მითითება.

თანამშრომლის შვებულებაში (ბიულეტენში) გასვლის შემთხვევაში დარიცხვების ბარათის C (შვებულება) (B (ბიულეტენი)) სვეტის ველებში უნდა მიუთითოთ შვებულების (ბიულეტენის) დღეების რაოდენობა.

თუ გსურთ გამოყოფ არა ადმინისტრაციის თანამშრომლები ადმინისტრაციის თანამშრომლებისაგან (ადმინისტრაციის თანამშრომლებისათვის გატარებები შესრულდება 7410 ანგარიშზე, ხოლო განყოფილების თანამშრომლებისათვის 1630 ანგარიშზე), მაშინ დარიცხვების ბარათის D (არა ადმინისტრაცია) სვეტში ასეთ თანამშრომლებს უნდა ჩაუწეროთ 1.

სისტემაში ასევე შესაძლებელია ხელფასის უკუ დათვლა. ანუ როდესაც ცნობილია ხელშე ასაღები თანხა და გვინდა დავიანგარიშოთ დარიცხული ხელფასი. ამისათვის, E (სასურველი ხელფასი) სვეტის შესაბამისი თვის უჯრაში უნდა ჩაწეროთ ხელშე ასაღები თანხის ოდენობა. ხელფასის დათვლის შემდეგ სისტემა დაიანგარიშებს დარიცხული ხელფასის ოღნობას და ჩაწერს მას A (დარიცხული) სვეტის შესაბამისი თვის უჯრაში.

თუ თანამშრომელს ეკუთვნის საშემოსავლო გადასახადზე შედავათი 1500, 3000 ან 3000 ლარის 50% ოდენობით, მაშინ ასეთ თანამშრომლებს შესაბამისად F (არ დაუკ.(1500ლ) 1-0), G (არ დაუკ.(3000ლ) 1-0) ან H (მაღალმ.რეგ(50%) 1-0) სვეტების ველებში უნდა ჩაუწეროთ 1.

თუ შვებულების დაანგარიშების დროს შვებულების დღეები გადადის მომდევნო თვეში, მაშინ ხელფასის დაანგარიშების შემდეგ I (შვებულ. დღ.მომდევნ.თვე) სვეტის შესაბამისი თვის უჯრაში ჩაიწერება მომდევნო თვეში გადასული შვებულების დღეების როდენობა.

იმ შემთხვევაში, როდესაც თანამშრომელი გადის შვებულებაში შუა თვედან და გინდათ დაიანგარიშოთ ამ თვეში ნამუშევარი რამოდენიმე დღის ხელფასი, მაშინ J (ნამუშევარი დღეები) სვეტის შესაბამისი თვის უჯრაში უნდა მიუთითოთ ამ თვის ნამუშევარი დღეების რაოდენობა.

ხელფასის დაანგარიშების შემდეგ Y (საშემოსავლო) და Z (ჯამური ხელფასი) სვეტების ველებში ავტომატურად ჩაიწერება თვის შესაბამისი საშემოსავლო დაცავება და ჯამური დარიცხული ხელფასი.

ხელფასის დარიცხვა

ეხლა ვნახოთ, როგორ ხდება თანამშრომლებზე ხელფასის დარიცხვა. ვთქვათ, ნოზაძეს უნდა დავურიცხოთ 500 ლარი, წერეთელს - 400, ჭავჭავაძეს - 350, ხოლო კახიძეს - 450.

ამისათვის, კურსორით მონიშნეთ თანამშრომელი ნოზაძე, დარიცხვების ბარათის A სვეტის იანვრის თვის უჯრაში დააჭირეთ “თაგვი” - ს მარცხნა ღილავს, ჩაწერეთ 500 და დააჭირეთ “OK”-ს. იხილავთ ეკრანს:

სამუშაო ხელფასის დარიცხვა									
მომ	No	განკუთხება	თანამშრომელი	თანამშრომელი	კალაპი	მსახურები	მდგრადი	დამატები	კომისია 30%
0002	2	ავანგარიში	გოგოვა ა.გ.	არის მომდევნო თვეში	გოგოვა 23	364500	53-62-45	154997735550	672000
0003	3	ავანგარიში	წარმატება დ.ა.	მომდევნო თვეში	წარმატება 135	360070	33-35-36	100012581132	
0001	1	ავანგარიში	ჰავასავა დ.გ.	გადამდებრი მსახურები	გადამდებრი მსახურები	3600102	38-65-99	100015953842	
0004	4	ავანგარიში	ასაკო გ. ზ.	გადამდებრი მსახურები	გადამდებრი მსახურები	360010	95-48-88	150089101455	

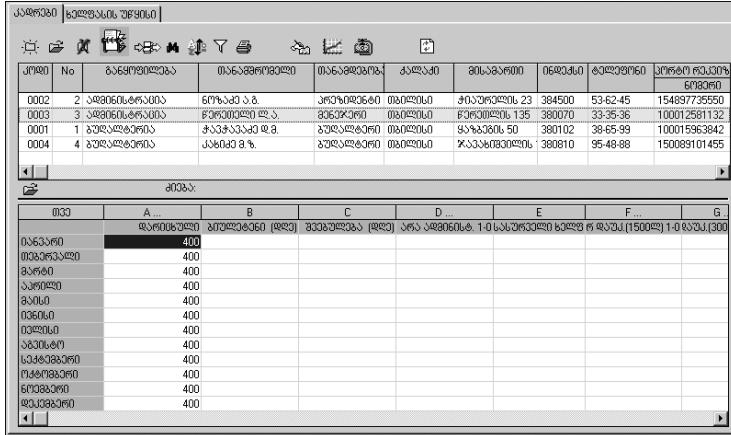
მიმღებადი მიმღებადი									
მიმ	A...	B...	C...	D...	E...	F...	G...	H...	I...
ა-ავანგარიში	500								1-0 სამუშაოსა და უკ. რ. დაუკ. (1500ლ) 1-0 დაუკ. (300ლ)
მ-მომდევნო თვე	500								
გ-გადამდებრი მსახურები	500								
დ-დამატები	500								
ე-ერთობის გადამდებრი მსახურები	500								
ლ-ლაპტოპის გადამდებრი მსახურები	500								
ს-სამუშაოს გადამდებრი მსახურები	500								
რ-რამდენიმე დღის გადამდებრი მსახურები	500								
ვ-ვარიაციის გადამდებრი მსახურები	500								
გ-გადამდებრი მსახურები	500								
ხ-ხარისხის გადამდებრი მსახურები	500								
კ-კონსულტაციის გადამდებრი მსახურები	500								
მ-მომდევნო თვე	500								
ს-სამუშაოს გადამდებრი მსახურები	500								
რ-რამდენიმე დღის გადამდებრი მსახურები	500								
ვ-ვარიაციის გადამდებრი მსახურები	500								
გ-გადამდებრი მსახურები	500								
ხ-ხარისხის გადამდებრი მსახურები	500								
კ-კონსულტაციის გადამდებრი მსახურები	500								

როგორც ხედავთ თქვენს მიერ მითითებული თანხა ჩაიწერა A სვეტის ყველა თვის უჯრაში. ეს იმიტომ, რომ A სვეტის დასახელების გვერდზე არის „...“ - (სამწერტილი) - A..., რაც ნიშნავს, რომ ერთ უჯრაში მითითებული მიშნებულობა, **“Enter”** ღილავზე დაჭრის შემდეგ გამეორდება მის ქვემოთ მდებარე ყველა თვის უჯრებში.

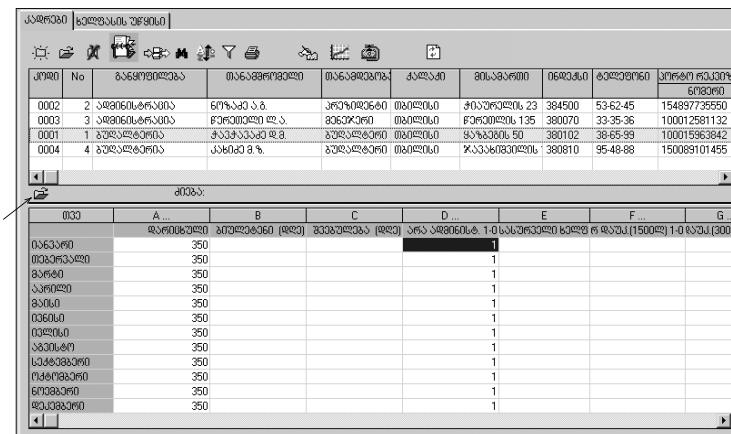
„...“ - (სამწერტილი) - ის, ანუ ჩანაწერების გამეორების მოსახსნელად ან ჩასართველად, ორჯერ უნდა დააჭიროთ “თაგვი” - ს მარცხნა ღილავით ნაცრისფერ ველზე მოთავსებულ ჩანაწერებს: A, B, C, ..., Z. მაგალითად, თუ ორჯერ დააჭიროთ “თაგვი” - ს მარცხნა ღილავით A - ს, დაინახავთ, რომ მას გაუქრება „...“ (სამწერტილი) - A, რაც გულისხმობს, რომ თქვენს მიერ ჩაწერილი მნიშვნელობა აღარ გამეორდება სხვა უჯრებშიც.

კვლავ ჩაურთეთ ჩანაწერების გამეორების ბრძანება A სვეტს. შემდეგ მონიშნეთ თანამშრომელი წერეთელი, დარიცხვების ბარათის A

სკეტის იანვრის თვის უჯრებზე დაჭირეთ “თაგვი”-ს მარცხენა ღილაში, ჩაწერეთ 400 და დაჭირეთ “Enter”-ს. იხილავთ ეკრანს:

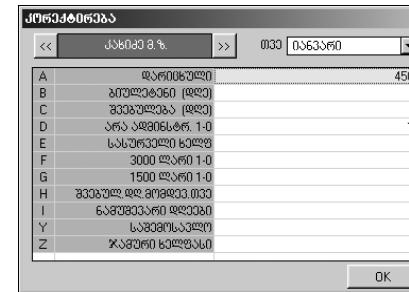

ასევე მოიქცეთ დანარჩენი თანამშრომლების (ჭავჭავაძე - 350, კახიძე - 450) შემთხვევაში. ჩვენი მაგალითისთვის ჩავთვალოთ, რომ ბუღალტერის განყოფილების თანამშრომლებისთვის ხელფასის გატარებები უნდა შესრულდეს 1630. ამიტომ, ჭავჭავაძეს და კახიძეს D (არა ადმინისტრაცია) სკეტის ველებში ჩაუწერეთ 1. იხილავთ ეკრანს:

თუ გსურთ ნახოთ თანამშრომლის ერთი კონკრეტული თვის

დარიცხვის პარატის მონაცემები. ამისათვის, უნდა მონიშნოთ სასურველი თანამშრომელი და ისარგებლოთ ეკრანზე ისრით ნაჩვენები კორექტირების ღილაში (Ctrl+F2) - . მაგალითად, გამოვიტანოთ კახიძის დარიცხვის პარატი. მონიშნეთ ეს თანამშრომელი და აირჩიეთ ზემოთ აღნიშნული ღილაში, იხილავთ ეკრანს:

ღილაშის “უკან - Alt+U” - , და “შემდეგი - Alt+S” - დახმარებით შესაძლებელია იხილოთ კახიძის წინ ან შემდეგ მდებარე თანამშრომლების მიმდინარე თვის დარიცხვის პარატის მონაცემები. დახერხეთ ეს ეკრანი.

კადრების და ხელფასის უწყისის ეკრანებში შესაძლებელია სასურველი თანამშრომლის ძიება ყველა იმ ველის მიხედვით, რომელიც თქვენ შეავსეთ თანამშრომლის პარატის დამატებისას. ამას შესძლებო ღილაშით - (F5). თუ გსურთ თანამშრომლის სწრაფი ძიება, ამისათვის, საჭიროა პირდაპირ აურიფოთ გვარი, რის შემდეგაც ნახავთ, რომ შესაბამისი თანამშრომელი მაშინვე მოინიშნება.

შესაძლებელია თანამშრომლების სიის დალაგება თქვენთვის სასურველი ველის მიხედვით. ამას შესძლებო ღილაშით - (F6).

თანამშრომლების სიის დაბეჭდვას შესძლებო ღილაშით - (F3).

დარიუქვის ფორმულები

სანამ ხელფასს დავიანგარიშებთ ვახხოთ რა არის საჭირო ხელფასის დასათვლელად. ხელფასის დასათვლელად პროგრამაში უკვე არსებობს სტანდარტული დარიცხვების ფორმულები.

მერიუში “დარიცხვები” მოცემულია სელფასის დასაანგარიშებელი ფორმულები და მისი შესაბამისი გატარებები.

ძირითადი მენიუდან „ხელფასი“ აირჩიეთ ქვემოთ „დარიცხვები“ ან „კადრების“ ან „ხელდასის უწყისის“ კურანში აირჩიეთ ლილვი -

 სამივე შემთხვევაში იხილავთ ეკრანს:

ტენიანი	ტენიანი	ტენიანი	ტენიანი	ტენიანი	ტენიანი
06003.365>690303060	S10	= 0			
0600303 0029 03390	S27	= 20			
0600303 0029 03390	S01	= 20			
☒ დოკუმენტი	S02	= A			
☒ პრეცესი 060	S03	= B'last(2)/S01			
	S30	= 0:C<(S27-J)>0			
გვარი და გვარი 03.1		= S30:0+0:S30			
მიმღება მიმღება 033	S15	= month()			
სასტრუქტო	S16	= choose(S15=1,value[1,10,3 0])			
მიმღება მიმღება 036	S17	= choose(S15=2,value[1,11,1]+value[1,11,2]			
მართვილი	S18	= choose(S15=3,value[1,12,1]+value[1,12,1]			
სასტრუქტო	S19	= choose(S15=3,value[1,15,3-3 0])			
კასარება საზ 033	S31	= S16+S17+S18+S19			
☒ გვარი გვარი	S04	= 0:C=S31/3/2/95>0			
დოკუმენტი	S29	= 0:I=>S27?A:S			
☒ სასტრუქტო Z	S29+S03+S04				
კასარება საზ 0505	S05	= Z'(1-D)	7410	3130	
არა კასარება საზ 0506	S06	= Z'D	1630	3130	
☒ და0008 წმ მასავე 84	S07	= sum(Z)			
073 1500-93 20963	S20	= choose(F = 1 and 1500 => S07 , 0, Z'12'/			

როგორც ხედავთ სისტემაში უკვე არსებობს დარიცხვის ფორმულები, რომელიც შედგებიან შემდეგი პარამეტრებისაგან: დარიცხვის დასახელება, კლასი (A ... Z, S01 ... S99), ფორმულა და გატარება.

დარიცხვის ფორმულებით გამოანგარიშებული შედეგი შეიძლება გამოყენებულ იყოს ხელფასის დარიცხვის გატარებებში. სკეტში “გატარება” მოცემულია ხელფასის დარიცხვის გატარებებსათვის საჭირო სადებეტო და საკრედიტო ანგარიშები, მემორიალი, საფუძველი და ანალიზური ველი. მაგალითად, ზემოთ მოცემულ კვრანზე ჩანაწერი:

ნიშნავს, რომ ადმინისტრაციის თანაბრუნმლებისთვის პროგრამა S05 ცვლადში გამოთვლილი თანხისთვის შეასრულებს გატარებას დებეტი - 7410, კრედიტი - 3130. თქვენ შეგიძლიათ გაკვირექტიროთ ისინი თუ

ორჯერ დააჭირთ შესაბამის უჯრაზე “თაგვი”-ს მარცხნა ღილაკით. რის შემდეგაც პროგრამა გაგიყვანთ ანგარიშთა გეგმაზე, სადაც შესძლებთ სასურველი ანგარიშის არჩევას.

აგრეთვე, როგორც ეკრანზე ხდება დარიცხვის ფორმულის დასახელების წინ ზის ნიშანი - , რაც იმსა ნიშანს, რომ ამ ფორმულით გამოანგარიშებული თანხა მოხვდება იმ უწყისში, რომელსაც იგი დაუტვინის (ჩვენს შემთხვევაში ხელფასის უწყისში).

სისტემა ასევე საშუალებას იძლევა გაუძლვეთ თქვენს მიერ შექმნილ სხვა უწყისებსაც. ახალი უწყისის დამატებას შესძლებთ, თუ ეკრანის მარცხენა მხარეს, სკრტში “უწყისი” ჩანაწერი “ხელფასი”- ს ქვემოთ დააჭირეთ ცარიელ უჯრაზე. იხილავთ ეკრანს:

მუნიციპალიტეტი	მუნიციპალიტეტის მემკვიდრეობა	მუნიციპალიტეტის მემკვიდრეობის მიზანი	მუნიციპალიტეტის მემკვიდრეობის მიზანი
გორის მუნიციპალიტეტი	გორის მუნიციპალიტეტი	გორის მუნიციპალიტეტი	გორის მუნიციპალიტეტი

გააქტიურებულ ნაცრისფერ ველზე ორჯერ დააჭირეთ “თაგვი” - ს მარცხენა ლილაკით და ყვრიფეთ თქვენთვის სასურველი უწყისის დასახელება.

ახალი ფორმულის დასამატებლად დააჭირეთ ღილაკს “დამატება”-

ପାତ୍ରବିଦ୍ୟା

~ ღამის განვითარების სამინისტრო				
მუნიციპალიტეტი	მუნიციპალიტეტი	მუნიციპალიტეტი	მუნიციპალიტეტი	მუნიციპალიტეტი
სოფელი	სოფელი	სოფელი	სოფელი	სოფელი
	S01	=		

ფორმულის დამატებისას შესაბამის ველში სასურველი მიშენელობის შესატანად კურსორით მონიშნეთ იგი და ორჯერ დააჭირეთ “თაგვი” - ს მარცხენა ღილავს.

აქვე შესაძლებელია მიუთითოთ ნეპსმიერი გატარებები, სკოტში “გატარება”, რომელიც ავტომატურად შესრულდება ამ უწყისის დაფორმირების შემდეგ სპეციალური ღილაკის მშენებით.

ფორმულის კორექტირება და წაშლა ხდება შესაბამისად ღილაკებით:

 , . ფორმულის ერთი ხაზით ზევით ასაწევად გამოიყენეთ

ღილაკი - , ხოლო ერთი ხაზით ქვევით ჩამოსაწევად ღილაკი - . ფორმულების სის დაბეჭდვას შესძლებთ ღილაკით - , ხოლო უკვე შექმნილი ფორმულების სხვა უწყისში გადატანა შესძლებელია ღილაკით: “ფორმულების კოპირება (copy) Ctrl+C” - , “ფორმულების ჩასმა (paste) Ctrl+V” - .

დარიცხვების ფორმულებში შეგიძლიათ გამოიყენოთ:

- დიდი ლათინური ასოები;
- ციფრები;
- არითმეტიკული მოქმედებები: გამრავლება *, გაყოფა /, მიმატება +, გამოკლება -, დარჩენილები () .

დაუშვებელია ფორმულაში “პრობელები”.

აგრეთვე, შესაძლებელია შემდეგი ფუნქციების გამოყენება:

Month ()

Sum (პარამეტრი)

Last (პარამეტრი)

Nessal (პარამეტრი 1, პარამეტრი 2, პარამეტრი 3)

KadersProp (პარამეტრი 1, პარამეტრი 2, პარამეტრი 3, პარამეტრი 4, პარამეტრი 5)

Values (პარამეტრი 1, პარამეტრი 2, პარამეტრი 3)

Choose (გამოსახულება, ცვლადი 1, ცვლადი 2,...)

განვიხილოთ რას აკეთებს თითოეული მათგანი.

Month() - ამ ფუნქციით მიიღება უწყისის დასაფორმირებლად არჩეული თვის წიმერი.

Sum (პარამეტრი) - ამ ფუნქციით მიიღება დარიცხვების ბარათის შესაბამის სვეტში მოთავსებული სიდიდეების ჯამი იანვრიდნ არჩეული თვის ჩათვლით.

მაგ., რომელიმე თანამშრომელს დარიცხული აქვს ხელფასი იანვარში 100, თებერვალში - 120 და მარტში - 130.

მცველი	A
მარტი	100
თებერვალი	120
ვარდი	130

ამ შემთხვევაში, მარტის თვის ხელფასის უწყისის დაფორმირებისას ფუნქციით **Sum(A)** მივიღებთ ციფრს 350, რომელიც მიიღება ჯამით (100+120+130).

Last (პარამეტრი) – სადაც პარამეტრი ეს არის სვეტის დასახელება თანამშრომლის დარიცხვის ბარათიდან (A ... Z).

ამ ფუნქციით მიიღება თანამშრომლის დარიცხვის ბარათის შესაბამის სვეტში არჩეული თვის წინა თვის სიდიდე. თუ არჩეულია იანვრის თვე, სიდიდე აიღება დეკომპიდან.

Nessal (პარამეტრი 1, პარამეტრი 2, პარამეტრი 3) – სადაც: პარამეტრი 1 არის დარიცხვის ბარათის იმ სვეტის სახელი, რომლის შესაბამისი თვის უჯრაში სისტემა მოათავსებს დასარიცხი ხელფასის სიდიდეს.

პარამეტრი 2 არის დარიცხვის ბარათის იმ სვეტის სახელი, რომლის შესაბამისი თვის უჯრაში თქვენს მიერ უნდა იქნას მითითებული ხელშე ასაღები სასურველი თანხის სიდიდე.

პარამეტრი 3 არის დარიცხვების ფორმულების იმ ცვლადის სახელი, რომელშიც მიიღება ხელშე ასაღები თანხა (სისტემაში ეს ცვლადი არის S2).

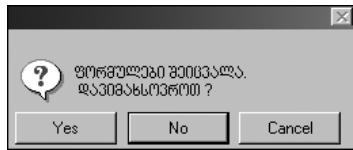
KadersProp, Values და Choose ფუნქციების აღწერა იხილეთ ფაილში functions.doc, რომელიც მოთავსებულია მარშრუტით: C:\Oris\Docs ფოლდერში.

ფორმულაში შესაძლებელია გამოყენებული იყოს პირობის გამოსახულება. მაგ., $S03=S01<S02=\text{sum}(A)^*2>\text{sum}(A)+100$.

ეს გამოსახულება სისტემის მიერ აღიმება ასე: თუ, $S01$ ნაკლებია $S02$ - ზე, მაშინ გამოვითვალოთ $\text{sum}(A)^*2$. წინააღმდეგ შემთხვევაში გამოვითვალოთ $\text{sum}(A)+100$. გამოთვლილი შედეგი მიენიჭება $S03$ ცვლადს.

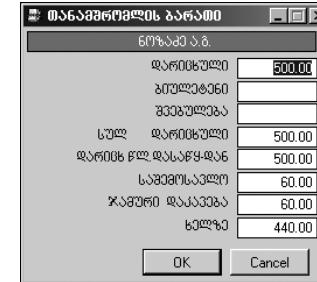
დარიცხვის ფორმულების ეკრანიდან გამოსასვლელად დააჭირეთ

ლილაკს - იხილავთ ეკრანს :

თუ გსურთ თქვენს მიერ შესრულებული ცვლილებების დამახსოვრება აირჩიეთ "Yes", ნინააღმდეგ შემთხვევაში - "No". ჩვენს შემთხვევაში დააჭირეთ "No"-ს.

დაითვალა სისტემამ ხელფასი. კურსორით მონიშნეთ იგი და აირჩიეთ ლილაკი “კორექტირება” - ან ორჯერ დააჭირეთ “თაგვის” მარცხენა ლილაკს. იხილავთ ეკრანს:

დააჭირეთ Cancel - ს.

მოდით, განვიხილოთ შემთხვევა, როდესაც ერთ თანამშრომელს, მაგალითად, ნოზაძე - ს ეკუთვნის საშემოსავლო გადასახადზე შეღავათი. მას არ უნდა დაეჭიროთს საშემოსავლო გადასახადი მანამ, სანამ წლის ჭრილში ჯამური დარიცხული ხელფასი არ გადააჭარბებს 3000 ლარს. ხოლო მეორე თანამშრომელი, მაგ.: ჭავჭავაძე გარკვეული მიზების გამო არ უნდა მოხვდეს ხელფასის უწყისში. ვნახოთ, როგორ შეიძლება ამის გაცემება.

მონიშნეთ თანამშრომელი ნოზაძე და დარიცხვის ბარათის G სვეტის ყველა თვის უჯრაში ჩაუწერეთ 1. იხილავთ ეკრანს:

მართვის ხელმისაწვდომი									
მართვის ხელმისაწვდომი									
იდენ	No.	მართვის ხელმისაწვდომი	მართვის ხელმისაწვდომი	კლეიპი	მასპარაზი	ნებისმიერი	კლეიპი	მართვის ხელმისაწვდომი	კლეიპი
0002	2	არის მიმღები	მიმღები	არის მიმღები	არის მიმღები	23	384500	53.62-45	154897325550
0003	3	არის მიმღები	მიმღები	მიმღები	მიმღები	135	380070	33.35-36	100012591132
0001	1	არის მიმღები	მიმღები	მიმღები	მიმღები	50	380102	38.65-99	100015953942
0004	4	არის მიმღები	მიმღები	მიმღები	მიმღები	20	380010	95.49-88	150805101455

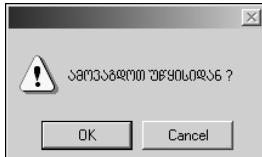
მართვის ხელმისაწვდომი									
იდენ	A...	B...	C...	D...	E...	F...	G...	H...	I...
	დარიცხვის მიმღები								
	500	500	500	500	500	500	500	500	500

მიუთითეთ უწყისის ნომერი 1 და დააჭირეთ “OK” - ს. იხილავთ ეკრანს:

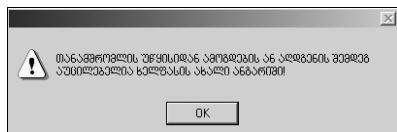
მართვის ხელმისაწვდომი									
იდენ	No.	მართვის ხელმისაწვდომი	მართვის ხელმისაწვდომი	კლეიპი	მასპარაზი	ნებისმიერი	კლეიპი	მართვის ხელმისაწვდომი	კლეიპი
1	არის მიმღები	მიმღები	500.00	500.00	500.00	60.00			
2	არის მიმღები	მიმღები	400.00	400.00	400.00	48.00			
1	არის მიმღები	მიმღები	350.00	350.00	350.00	42.00			
2	არის მიმღები	მიმღები	450.00	450.00	450.00	54.00			

თვალსაჩინოებისთვის, ნოზაძის მაგალითზე ვნახოთ, როგორ

შემდეგ აირჩიეთ ბარათი “სელფასის უწყისი”. კურსორით მონიშნეთ თანამშრომელი ჭავჭავაძე და აირჩიეთ ღილაკი “თანამშრომლის ამოგდება უწყისიდან” - . იხილავთ ეკრანს:

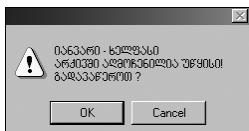

დააჭირეთ “OK”- ს. იხილავთ ეკრანს:

დააჭირეთ “OK”- ს. ნახავთ, რომ უწყისიდან ამოგდებული თანამშრომლის გვარი მიიღებს განსხვავებულ (წითელ) ფერს.

ამის შემდეგ იანგარიშეთ იანვრის თვის სელფასი ისე, როგორც წინა შემთხვევაში. რადგანაც ჩვენ უკვე დათვლილი გვქონდა იანვრის სელფასი, ამიტომ ეკრანზე იხილავთ შეტყობინებას:

დააჭირეთ “OK”- ს. იხილავთ ეკრანს:

სელფასი მომსახურება						
NN	სახელი-გვარი	ინდენტის მიმღები	დაწესებულება	დაწესებულება	მიმღების მიმღები	მიმღების მიმღები
1	ავალიშვილის	60%-იანი ა.გ.	500.00	500.00	500.00	1000.00
2	ავალიშვილის	წარადგენი ლ.ა.	400.00	400.00	400.00	800.00
0	გულაძების	კავკავი გ.გ.			350.00	700.00
1	გულაძენა	ქადაგი 8 %	450.00	450.00	450.00	900.00
					450.00	900.00
						54.00

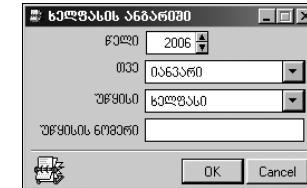
როგორც ხედავთ ნოზაძე - ს არ დაექვითა საშემოსავლო, ხოლო ჭავჭავაძე არ მოხვდა უწყისში.

ჭავჭავაძის უწყისში აღსაფერიად კურსორით მონიშნეთ იგი და აირჩიეთ ღილაკი “თანამშრომლის აღდგენა უწყისში” - . დაინახავთ,

რომ ამ თანამშრომლის ჩანაწერი აღარ იქნება წითელი ფერის.

ამის შემდეგ იანგარიშეთ თებერვლის სელფასი, აირჩიეთ ღილაკი

- . იხილავთ ეკრანს :

ველი “თვე”- ს გასწორივ დააჭირეთ ღილაკს - . იხილავთ ეკრანს:

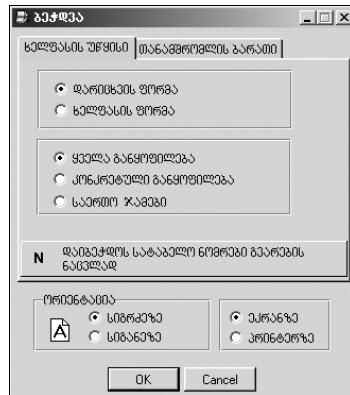
აირჩიეთ “თებერვალი”. მიუთითოთ უწყისის წომერი 2 და დააჭირეთ “OK”- ს. იხილავთ ეკრანს:

სელფასი მომსახურება						
NN	სახელი-გვარი	ინდენტის მიმღები	დაწესებულება	მიმღების მიმღები	მიმღების მიმღები	მიმღების მიმღები
1	ავალიშვილის	60%-იანი ა.გ.	500.00	500.00	500.00	1000.00
2	ავალიშვილის	წარადგენი ლ.ა.	400.00	400.00	400.00	800.00
1	გულაძენა	ქადაგი 8 %	450.00	450.00	450.00	900.00
					450.00	900.00
						54.00

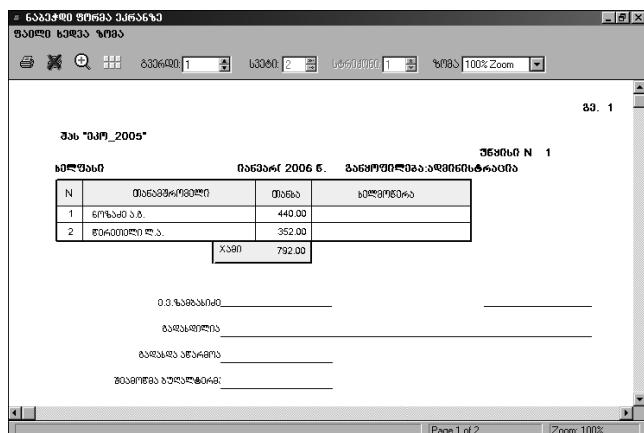
ხელფასის უწყისის ბეჭდი

ხელფასის უწყისის დასაბეჭდათ აირჩიეთ ღილაკი “ბეჭდვა” (F3)

- იხილავთ ეკრანს:

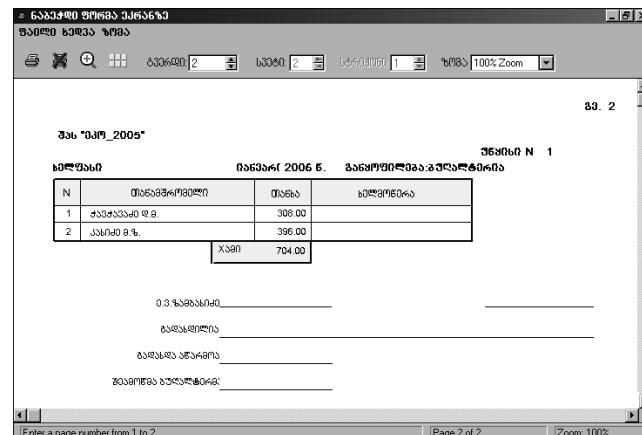
თუ გსურთ თანამშრომლის გვარების ნაცვლად დაიბეჭდოს სატაბელო ნომრები, მაშინ მონიშნეთ ველი “დაიბეჭდოს სატაბელო ნომრები გვარების ნაცვლად”. ჩვენს შემთხვევაში მონიშნეთ “ხელფასის ფორმა” და დაჭირეთ “OK” - ს.

უწყისის პირველ გვერდზე თქვენ ხედავთ “ადმინისტრაციის”

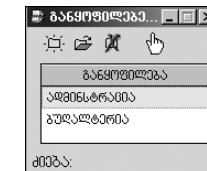
თანამშრომლებს ნოშანება და წერეთელს.

ველში “გვერდი” ჩანრეთ 2. მე - 2 გვერდზე იხილავთ “ბუღალტერიის” თანამშრომლებს ჭავჭავაძესა და კახიძეს.

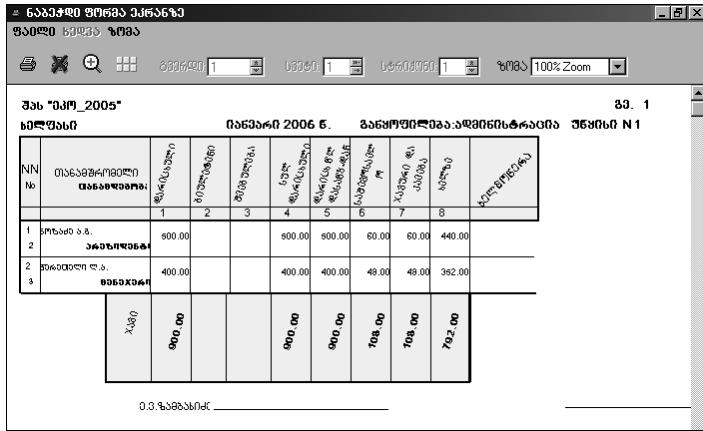

თუ გსურთ დაბეჭდვა აირჩიეთ ღილაკი - ჩვენს შემთხვევაში დააჭირეთ ღილაკს - .

ახლა დავბეჭდოთ დარიცხვის უწყისი კონკრეტული განყოფილებისთვის. მონიშნეთ ველები “დარიცხვის ფორმა” და “კონკრეტული განყოფილება”. შემდეგ დააჭირეთ “OK” - ს. იხილავთ განყოფილებების სიას:

დააჭირეთ ღილაკს “არჩევა” - იხილავთ ეკრანს:

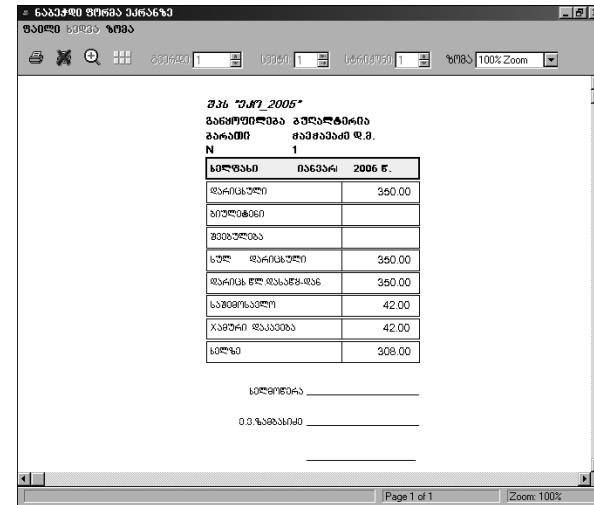

ამ ეკრანიდან გამოსასვლელად დააჭირეთ ლილაკს -

თანამშრომლის ბარათის დასაბეჭდათ აირჩიეთ “თანამშრომლის ბარათი”. იხილავთ ეკრანს :

კურსორით მონიშნეთ თანამშრომლი “ჭავჭავაძე” და ველი “თანამშრომლის ბარათი”. შემდეგ დააჭირეთ “OK” - ს.

ამ ეკრანიდან გამოსასვლელად დააჭირეთ ლილაკს -

ყველა თანამშრომლის ბარათის დასაბეჭდად დააჭირეთ ერთდროულად **Ctrl+A** - ს. დაინახავთ, რომ ყველა თანამშრომელი მოინიშნება. შემდეგ მონიშნეთ ველი “თანამშრომლის ბარათი” და დააჭირეთ “OK” - ს. გაითვალისწინეთ, რომ თითოეული თანამშრომლის ბარათი დაიბეჭდება ცალ-ცალკე გვერდებზე.

შექმნის ეკრანიდან გამოსასვლელად დააჭირეთ “Cancel” - ს.

დარღვევის ფორმულებში ცვლილებების შეტანა

მოდით, განვიხილოთ ასეთი შემთხვევა: ვთქვათ, ორგანიზაცია თანამშრომელ კახიძეს დახმარების მიზნით, დამატებით უხდის 100 ლარს. გარდა ამისა მას ექვითება პროფესიულების გადასახადი 1%. ასევე თანამშრომელ წერეთელს რაღაც მიზეზების გამო არ უკავდება საშემოსავლო გადასახადი. ვნახოთ, როგორ შეიძლება ამის გავეთება.

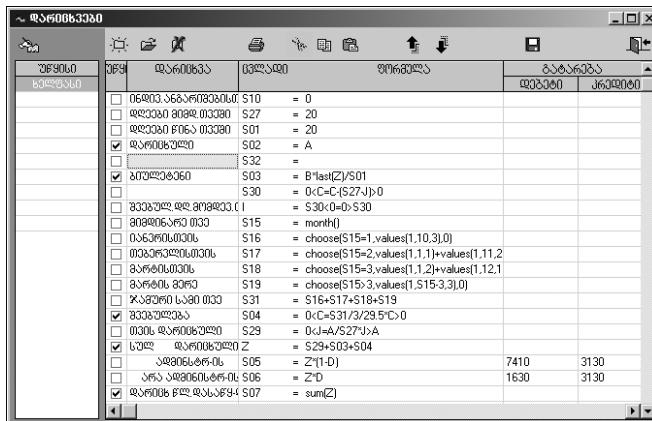
პირველ რიგში “კადრები”- ს ბარათში უნდა ავირჩიოთ 3 თავისუფალი (გამოუყენებელი) დარიცხვის ველი. დარიცხვის ბარათის ველებში პირველი

თავისუფალი ველია K, დავარქებათ მას “დახმარება”. ამისათვის, კურსორით მონიშნეთ მის ქვევით მდებარე ნაცრისფერი უჯრა, გააქტიურებულ ველში აკრიფეთ “დახმარება” და დაჭირეთ “Enter” - ს. მომდევნო L ველს დაარქებით “პროფესიული”, ხოლო M - ს “არ დაექვითოს საშემოსავლო”.

შემდეგ საჭიროა შევიტანოთ ცვლილებები დარიცხვის ფორმულებში. ამისათვის, დააჭირეთ ღილაკს “დარიცხვა” - ეკრანზე იხილავთ ფორმულების სიას.

იმისათვის, რომ დარიცხვის უწყისში ჩანდეს დახმარების მიზნით გაცემული თანხა, დავამატოთ ახალი ველი, რომელსაც დავარქმევთ დახმარებას.

კურსორით მონიშნეთ ჩანაწერი “დარიცხული” (ცვლადი S02) და დააჭირეთ დამატების ღილაკს. იხილავთ ეკრანს:

როგორც ეკრანზე ხედავთ გაჩნდა ცვლადი S32, გააქტიურებულ ველში ჩანერეთ დახმარება და დააჭირეთ “Enter” - ს. ხოლო ველში ფორმულა - “K”. ეს ნიშნავს იმას, რომ ხელფასის დათვლის დროს სისტემა შეამოწმებს რა მნიშვნელობა ზის K ველში და S32 ცვლადს მიანიჭებს იგივე მნიშვნელობას. ამისათვის, რომ ეს ველი გამოჩნდეს ხელფასის უწყისში მონიშნეთ იგი (S32 ცვლადის ნინ პატარა ცარიელ უჯრაზე დააჭირეთ “თაგვი” - ს მარტენა ღილაკს). ამის შემდეგ საჭიროა ეს თანხა შევიდეს სულ დარიცხულ ხელფასში, რადგან იქედან მოხდეს დაუკებები. ამისათვის, მონიშნეთ ჩანაწერი “სულ დარიცხული” (ცვლადი

Z) და გააკორექტირეთ მისი შესაბამისი ფორმულა. არსებულ ჩანაწერს დაუმატეთ შემდეგი: +S32 და დააჭირეთ “Enter” - ს. უნდა მიიღოთ შემდეგი ეკრანი:

სახი	დასახელება	ცვლა	შემცველა	დარიცხვა
	05000_არამარტინი	S27	= 20	
	დარიცხვა	S01	= 20	
	დარიცხვა	S02	= A	
	დარიცხვა	S32	= K	
	მარტინი	S03	= B4*last(Z)/S01	
		S30	= 0:C=C(S27)*0	
	კვარტალ და მონთი	S15	= S30=0:D:S30	
	სასტატის	S16	= month()	
	სასტატის	S17	= choose(\$15=1,value{1,10,3},0)	
	სასტატის	S18	= choose(\$15=2,value{1,1,1}+value{1,11,2})	
	სასტატის	S19	= choose(\$15=3,value{1,1,2}+value{1,12,1})	
	კვარტალ სასტატის	S31	= S16+S17+S18+S19	
	კვარტალი	S04	= 0:C=S31/29.5*D:0	
	ისე დარიცხვა	S29	= 0:J=A/27*J:A	
	სალ დარიცხვა Z	Z	= S29+S03+S04+532	
	არამარტინი	S05	= Z11:D	7410 3130
	არა არამარტინი	S06	= Z:D	1630 3130
	დარიცხვა	S07	= sum(Z)	
	თუ 1500-ზე გვედა	S20	= choose(F=1 and 1500 => S07 , 0 , Z12)	

ამით დასრულდა დახმარების გამოსათვლელი ფორმულების მომზადება.

ესლა დავამატოთ პროფესიულირისათვის საჭირო ფორმულები. ამისათვის, მონიშნეთ ცვლადი S13 “არა ადმინსტრი-ის” და დაამატეთ ახალი ჩანაწერი დასახელებით - პროფესიულირის. დაემატება ცვლადი S33, რომელსაც ტოლობის შემდეგ ჩანაწერეთ შემდეგი: $0 < L = Z^* / 100 > 0$. რაც ნიშნავს, რომ თუ L ველში მითითებული იქნება 1, მაშინ სისტემა გამოითვლის Z (სულ დარიცხულის) ცვლადისათვის მინიჭებული მნიშვნელობის 1%, ნინაალმდეგ შემთხვევაში აიღებს 0 - ს.

ამის შემდეგ საჭიროა ეს თანხა შევიდეს ხელფასის ჯამურ დფავებებში, რადგან გამოიყელდეს ხელზე ასალებ თანხას. ამისათვის, მონიშნეთ ჩანაწერი “ჯამური დფავები” (ცვლადი S23) და გააკორექტირეთ მისი შესაბამისი ფორმულა. არსებულ ჩანაწერს დაუმატეთ შემდეგი: +S33 და დააჭირეთ “Enter” - ს. უნდა მიიღოთ შემდეგი ეკრანი:

სახელი	დარღვევა	ციფრი	შორება	გათავისუფლება
☒ სალ დარღვევა Z	= S29+S03+504+S32			
☐ ადგინდების 505	= Z'(1:D)	7410	3130	
☐ არა ადგინდების 506	= Z'D	1630	3130	
☒ დარღვები დასახური 507	= sum(Z)			
☐ მთ 1500-ზ გვია 520	= choose(F = 1 and 1500 => S07 , 0 , Z'^12/			
☐	= choose(F = 1 and S07 >1500 , (S07 - 1500			
☐	= choose(F = 1 and S07 -Z) 1500 , Z'^12/			
☐ მთ 3000-ზ გვია 520	= choose(G = 1 and 3000 => S07 , 0 , S09)			
☐	= choose(G = 1 and S07 > 3000 , (S07 - 300			
☐	= choose(G = 1 and S07 -Z) 3000 , Z'^12/			
☐ 524	= choose(H = 1 and S07 > 3000 , (S07 - 300			
☐	= choose(G = 1 and (S07 - Z) > 3000 , Z'^12/			
☐ 526	= choose(H = 1 and 3000 > Z , 0 , Z'^12/			
☐	= choose(H = 1 and S07 > 3000 , (S07 - 300			
☐ 528	= choose(H = 1 and S07 -Z) 3000 , Z'^12/			
☒ საშემოსავლო 511	= Y'^20/100			
☐ ადგინდების 512	= S11'(1:D)	7410	3370 2	
☐ არა ადგინდების 513	= S11'D	1630	3370 2	
☒ ასახოთ დასახური 514	= Y'^533			
☐ დალი	= Z'S23			
☒ დალი	= 0<E-nessall(A,E,S21)>S21			

ქსლა ვნახოთ თუ რა ცვლილებები უნდა შევიტანოთ დარღვეულის ფორმულებში იმისათვის, რომ თანამშრომელ წერეთელს არ დაუკავდეს საშემოსავლო გადასახადი. ამისათვის, მონიშნეთ ჩანაწერი “საშემოსავლო” (ცვლადი Y) და გაცორექტირეთ მისი შესაბამისი ფორმულა. არსებულ ჩანაწერს დაუმატეთ შემდეგი: *(1-M) (ეს ნიშნავს იმას, რომ თუ M ველში მითითებული იქნება 1, მაშინ ფრჩხილებში მითითებული გამოსახულება მიიღებს მნიშვნელობას 0 და შესაბამისად ფორმულაც 0-ის ტოლი იქნება, ანუ არ მოხდება საშემოსავლო გადასახადის 12%-ის დაცვება) დააჭირეთ “Enter”-ს. იხილავთ ეკრანს:

სახელი	დარღვევა	ციფრი	შორება	გათავისუფლება
☒ სალ დარღვევა Z	= S29+S03+504+S32			
☐ ადგინდების 505	= Z'(1:D)	7410		
☐ არა ადგინდების 506	= Z'D	1630		
☒ დარღვები დასახური 507	= sum(Z)			
☐ მთ 1500-ზ გვია 520	= choose(F = 1 and 1500 => S07 , 0 , Z'^12/100)			
☐ 508	= choose(F = 1 and S07 >1500 , (S07 - 1500)/12/100 , S20)			
☐ 509	= choose(F = 1 and (S07 -Z) 1500 , Z'^12/100 , S08)			
☐ მთ 3000-ზ გვია 520	= choose(G = 1 and 3000 => S07 , 0 , S09)			
☐ 514	= choose(G = 1 and S07 > 3000 , (S07 - 3000)/12/100 , S14)			
☐ 524	= choose(G = 1 and S07 -Z) 3000 , Z'^12/100 , S24)			
☐ 526	= choose(G = 1 and 3000 > Z , 0 , Z'^12/100 , S25)			
☐ 528	= choose(H = 1 and S07 > 3000 , (S07 - 3000)/12/100 , S28)			
☒ საშემოსავლო 511	= Y'^20/100			
☐ ადგინდების 512	= S11'(1:D)	7410		
☐ არა ადგინდების 513	= S11'D	1630		
☐ არა ადგინდების 533	= 0<L>Z'^1/100>0			
☒ ასახოთ დასახური 523	= Y'^533			
☐ დალი	= Z'S23			
☒ დალი	= 0<E-nessall(A,E,S21)>S21			

დაიმახსოვრეთ ფორმულებში შეტანილი ცვლილებები ღილაკით

“დამახსოვრება - Ctrl+S” - ხოლო შემდეგ დახურეთ ეკრანი ღილაკით - .

მას შემდეგ რაც შეცვალეთ დარღვეულის ფორმულები საჭიროა დაითვალით ხელფასი. ამისათვის, ჯერ ბარათში “კალრები”, მონიშნეთ თანამშრომელი კაბიძე და K ველის მარტის თვის უჯრაში ჩანერეთ 100, ხოლო L ველში - 1. ე.ი. მარტის თვეში კაბიძეს მივცით დახმარება - 100 ლარი, აგრეთვე პროგრამას უთხარით, რომ დაუქვითოს მას პროფესიული 1%. ეკრანზე იხილავთ:

კაბიძე	კაბიძეს უჯრაში	დარღვევა	ციფრი	შორება	გათავისუფლება	მონიშნება
0002	2 ადგინდების 505	ნორმა ა. ა.	არა ადგინდების თანამშრომელი 23	384500	53.6245	154997736550
0003	3 ადგინდების 506	ნორმა ა. ა.	არა ადგინდების თანამშრომელი 135	380070	33.3536	100012591132
0001	1 ასახოთ დასახური 511	ასახოთ დასახური 511	არა ადგინდების თანამშრომელი 50	380102	38.6539	100015953842
0004	4 დალი	კაბიძე კ.	დალი კაბიძე კაბიძეს უჯრაში 380010	354888	150089101455	

მასა	H...	I...	J...	K...	L...	M...
ასახოთ დასახური 505(50%) 1-0 უდ და მოგვია 0.0000 არა ადგინდების თანამშრომელი 1-0 არ დაცას საცავის						
ასახოთ დასახური 506						
ასახოთ დასახური 511						
ასახოთ დასახური 512						
ასახოთ დასახური 513						
ასახოთ დასახური 533						
დალი						
დალი						

ამის შემდეგ მონიშნეთ თანამშრომელი წერეთელი და M ველის მარტის თვის უჯრაში ჩანერეთ 1. ე.ი. პროგრამაშ წერეთელს არ უნდა დაუქვითოს საშემოსავლო.

ესლა კი იანგარიშეთ მარტის თვის ხელფასი. ამისათვის, აირჩიეთ ღილაკი - , მიუთითეთ მარტის თვე, უწყისის ნომერი 3 და დააჭირეთ “OK”-ს. ეკრანზე იხილავთ მარტის თვის დათვლილ უწყისს. მოდით, ვნახოთ კაბიძეს ბარათი. ამისათვის, კურსორით მონიშნეთ იგი და დააჭირეთ ღილაკს “თანამშრომლის ბარათი” - . იხილავთ ეკრანს:

ხელფასი

როგორც ბარათიდან ჩანს უწყისში გამოჩნდა ველები “დახმარება” და “პროფესიული”. დახმარების თანხა 100 ლარი შევიდა სულ დარიცხულ ხელფასში და დაუკავებები მოხდა ამ თანხიდან. დააჭირეთ “Cancel” - ს.

ესლა კი ვნახოთ წერეთლის ბარათი:

როგორც ხედავთ წერეთელს არ დაუკავდა საშემოსავლო გადასახადი. დააჭირეთ “Cancel” - ს.

ცალკე. განვიხილოთ გატარებების შესრულების ორიგი მეთოდი.

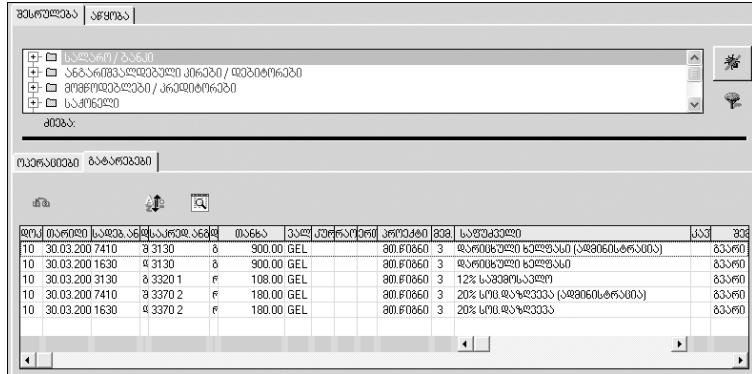
გატარებების შესრულება ჯამურად. გატარებების შესასრულებლად ჯერ უნდა დაითვალოთ მიმდინარე თვის უწყისი ღილაკით - , ხოლო შემდეგ შეასრულოთ გატარებები. გატარებების შესასრულებლად ბარათში “ხელფასის უწყისი” აირჩიეთ ღილაკი - “ხელფასის გატარებები” - , იხილავთ ეკრანს:

როგორც ეკრანზე ხედავთ სისტემაში შესაძლებელია ხელფასის დარიცხვის გატარებების შესრულება, როგორც კონცენტრი განყოფილებისათვის ცალკე, ასევე ყველა განყოფილებისათვის ერთად, თუ მონიშნავთ შესაბამის გადამრთველს. ჩვენს შემთხვევაში მონიშნეთ - **ყველა განყოფილება**. მიუთითეთ ოპერაციის შესრულების თარიღი (ჩვენი მაგალითისთვის, რადგან წინა ქვეთაგვი დათვლილია მარტის თვის ხელფასი, მიუთითეთ 30.03.2006), პროექტი, დოკუმენტის ნომერი და დააჭირეთ “OK” - ს.

ესლა ვნახოთ რა გატარებები შეასრულა ხელფასის ოპერაციაში. ამ გატარებების ნახვას შესძლებთ, როგორც ძირითადი გატარებების ეკრანში, ასევე სამეურნეო ოპერაციებში. გამოიძახეთ სამეურნეო ოპერაციების ეკრანი ღილაკით - , შესრულებულ ოპერაციებში მოქმედეთ ხელფასის ოპერაცია, მონიშნეთ იგი და აირჩიეთ ბარათი “გატარებები”:

ხელფასის დარიცხვის გატარებები

სისტემაში შესაძლებელია ხელფასის დარიცხვის გატარებების შესრულება, როგორც ჯამურად, ყველა თანამშრომლისათვის ერთად, ასევე ინდივიდუალურად ანუ თითოეული თანამშრომლისათვის ცალ-

ინდივიდუალური გატარებები. თითოეული თანამშრომლისათვის ცალ-ცალკე გატარებების შესასრულებლად სისტემაში არსებობს სპეციალური ფუნქცია - **CreateAcc.**

ვნახოთ როგორ შეიძლება მისი გამოყენება:

გამოიძახეთ დარიცხვის ფორმულები ღილავით - . პირველ ჩანაწერში, რომელსაც ჰქონდება დარიცხვის ფორმულა: **CreateAcc('3 1 30' & AccDelimiter() & KDRCode(),'4')**

რომლის მიხედვითაც 3130 ანგარიშს გაეხსნება ქვეანგარიშები თანამშრომლების კოდების მიხედვით.

საჭიროა ეს ფორმულა საფუძლის ველში (ანალიზურ ველშიც შეგიძლიათ იხილოთ ინფორმაცია ამის შესახებ). ამისათვის, გააკორექტირეთ საფუძლის ველი, მონიშნეთ მთელი ჩანაწერი და დაიმახსოვრეთ იგი კლავშების კომბინაციით **"Ctrl + C"**. შემდეგ გააკორექტირეთ **S10** ცვლადის ფორმულის ველი, კლავშების კომბინაციით **"Ctrl + V"** ჩასვით მასში დამახსოვრებული მნიშვნელობა და დააჭირეთ **"Enter"**- ს. იმ შემთხვევაში თუ ამ მოქმედებამდე, თქვენ შესრულებული გაქვთ სელფსის ჯამური გატარებები ან ანგარიშები 3130 შესრულებულია სხვა რამე გატარება, ეკრანზე იხილავთ შეტყობინებას:

ანუ პროგრამა გაფრთხილებთ, რომ თქვენ უკვე შესრულებული გაქვთ გატარებები 3130 ანგარიშზე, რომელსაც ხელფასის ინდივიდუალური გატარებების შესრულების შემთხვევაში გაეხსნება ქვეანგარიშები. ამიტომ, ხელფასის ოპერაციის შესრულებამდე თქვენ 3130-ზე წინათ შესრულებული გატარებები პაკეტურად უნდა შეცვალოთ სხვა რომელიმე ანგარიშით ან 3130 - ის რომელიმე ქვეანგარიშით. დააჭირეთ **"Ok"** - ს. ეკრანზე მიიღებთ შემდეგ ჩანაწერს:

დარიცხვა	დარიცხვა	ცვლადი	შემთხვევა	გატარება
☐ დარიცხვა ანგარიშის საშედებო გატარება 3130 საშედებო				
☐ დარიცხვა ანგარიშის გატარების საშედებო				
☐ მომახსოვრებელი / ანგარიშის გატარები				
☐ საშედებო				
მიმღება:				
რაოდინგი გატარებები:				
რაოდინგი გატარებების საშედებო:				
რაოდინგი გატარებების გატარების საშედებო:				
რაოდინგი მომახსოვრებელი / ანგარიშის გატარები:				
რაოდინგი საშედებო:				

დაიმახსოვრეთ ეს ფორმულები და დახურეთ დარიცხვის ეკრანი. შემდეგ ხელფასის გადათვლამდე, ჩვენი მაგალითისთვის ნაშალეთ სამეურნეო ოპერაციებიდან ხელფასის დარიცხვების ოპერაცია.

გადაითვალეთ მიმდინარე თვის ხელფასი ღილავით - და მხოლოდ ამის შემდეგ შესრულეთ ხელფასის გატარებები ღილავით - . ხელფასის გატარებების სანახავად გამოიძახეთ სამეურნეო ოპარციები. მონიშნეთ ხელფასის ოპერაცია და აირჩიეთ ბარათი **"გატარებები"**. იხილავთ ეკრანს:

ხელფასის უწყისის გაგმაზეა პლასტიკური ბანათებზე

სისტემაში შესაძლებელია ხელფასის დათვლილი უწყისის გაგზავნა „საქართველოს ბანკი“-ს პლატფორმულ ბარათებზე ინტერნეტით. ამ სერვისის გასააჭრიულებლად უნდა დარეგისტრირდეთ „საქართველოს ბანკში“, სადაც გადმოგეცემათ თქვენთვის განკუთვნილი პაროლი და დისკი. პროგრამაში უნდა გქონდეთ შეტანილი თითოეული თანამშრომლის ბანკის რეგისტრიზები (იხ. ქვეთავი „კადრების სიის მომზადება“).

დაითვალეთ მიმდინარე თვის სელფასის უწყისი ღილაკით - , ამის შემდეგ ბარათში “სელფასის უწყისი” აირჩიეთ ღილაკი “კავშირი ბანკთან” - . ჩამოისწლება კონტექსტური მენიუ სადაც აირჩიეთ “უწყისის გაგზავნა საქართველოს ბანკში ინტერნეტით”. რის შემდეგაც კუთხით პაროლის მითითების და “საქართველოს ბანკში” გადმოცემული დისკის გამოყენების შემდეგ დათვლილი ხელფასის უწყისი გადაიზარდება “საქართველოს ბანკი” - ს ინტერნეტ გვერდზე.

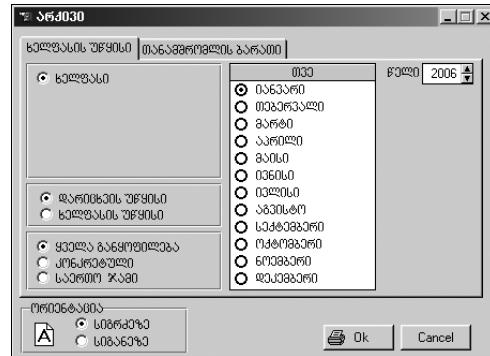
იმ მომემარებლებმა, რომლებიც სარგებლობენ კომპანია “ალტია”

ე.წ. ბანკი-კლიენტის პროგრამით, გარდა “საქართველოს ბანკისა”, ხელფასის უწყისების გაზიარება შეუძლიათ სხვა დანარჩენ ბანკებშიც. ამისათვის, ამ შემთხვევაშიც საჭიროა შეტანილი გქონდეთ თითოეული თანამშრომლის ბანკის რეკვიზიტები (იხ. ქვეთავი “კადრების სიის მომზადება”).

დაითვალეთ მიმდინარე თვის ხელფასის უწყისი ღილაკით - ,
ამის შემდეგ ბარათში “ხელფასის უწყისი” აირჩიეთ ღილაკი “კავშირი
ბანკთან” - . ჩამოიშლება კონტექსტური მენიუ სადაც აირჩიეთ
“უწყისის ექსპორტი შპს “ალტა სოფტვერს” B@nk Client ფორმატში”.
უპასუხეთ გამოსულ შეკითხვებზე, რის შემდეგაც სისტემა შექმნის
“ალტა სოფტვერს” B@nk Client - ისთვის განკუთვნილ ფორმატის
ფაილს დასახელებით - **Salary4Plastic_XX-XX-XXXX.txt**, სადაც
“XX-XX-XXXX”- ს მაგივრად ჩაიწერება უწყისის გაზიარების თარიღი,
რომელსაც მიუთიებთ აღნიშვნული ოპერაციის შესრულების დროს. ეს
ფაილი შეგიძლიათ ნახოთ მარშრუტით: C:\ORIS ფოლდერში (ანუ იმ
ფოლდერში, რომელშიც დაინსტალირებულია სისტემა). ამ ფაილში
მოცემულია ხელფასის უწყისში შემავალი თითოეული თანამშრომლის
შესახებ ინფორმაცია.

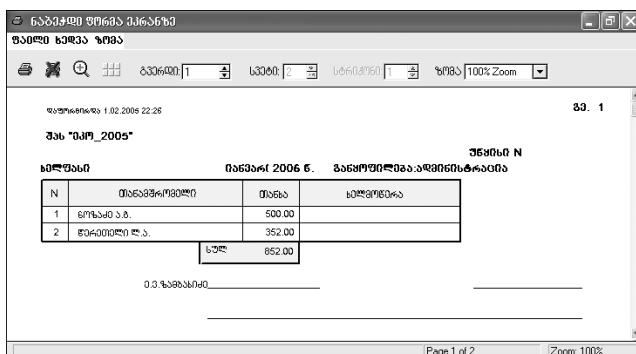
არქივი

სისტემაში დათვლილი ხელფასის წინა თვეების უწყისები შეგიძლიათ იხილოთ „არქივში“. ამისათვის, ძირითადი მენიუდან „ხელფასი“ აირჩიეთ ქვემენიუ „არქივი“ ან ბარათში „ხელფასის უწყისი“ დააჭირეთ ღილაკს „არქივი“ - . იხილავთ ეკრანს:

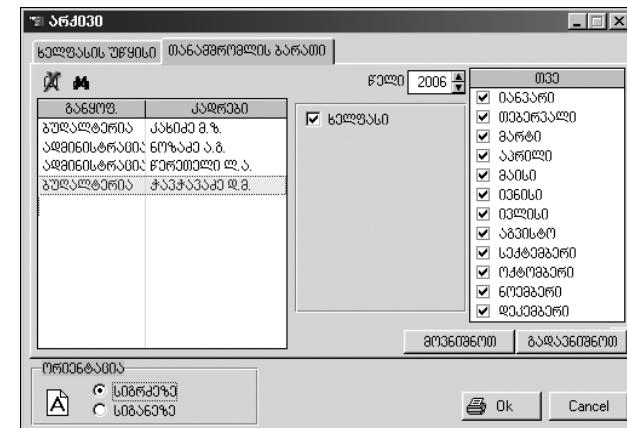
როგორც ხედავთ აღნიშნული ეკრანი შედგება ორი ბარათისაგან: “ხელფასის უწყისი” და “თანამშრომლის ბარათი”.

ბარათში “ხელფასის უწყისი” შეგიძლიათ იხილოთ ნებისმიერი წლის და თვის დათვლილი უწყისები ყველა თანამშრომლისათვის ერთად. მოდით ვნახოთ 2006 წლის იანვრის თვის ხელფასის უწყისი. ამისათვის, მონიშვერ ველი “ხელფასის უწყისი”, ხოლო სვეტში “თვე” - “იანვარი”, დაჭირეთ “Ok” - ს, იხილავთ ეკრანს:

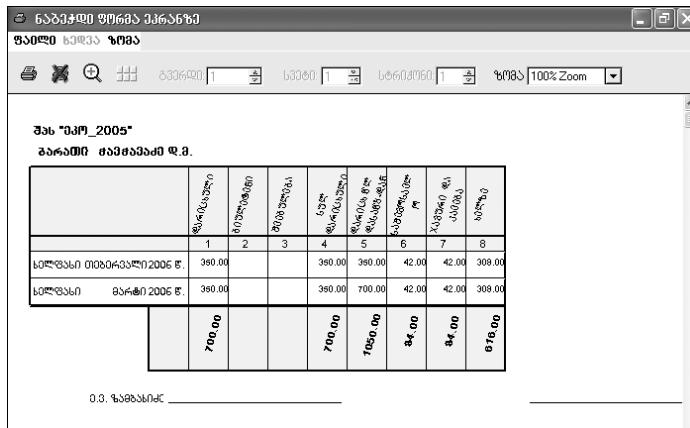
გაითვალისწინეთ, რომ ხელფასის უწყისის ფორმა სხვადასხვა განყოფილებისათვის იწება მოცულობა სხვადასხვა გვერდზე.

ბარათში “თანამშრომლის ბარათი” შეგიძლიათ იხილოთ თითოეული თანამშრომლის ბარათი წლების და თვეების მიხედვით ცალ-ცალკე. აირჩიეთ ბარათი “თანამშრომლის ბარათი”, იხილავთ ეკრანს:

როგორც ხედავთ ეკრანის მარცხნა მხარეს მოცულობა ყველა იმ თანამშრომლის გვარები, რომლებიც იყო შეტანილი კადრების სიაში. არქივიდან შესაძლებელია წაშალოთ ნებისმიერი თანამშრომლის შესახებ არსებული მთელი ინფორმაცია თუ აირჩიეთ ღილაკს “წაშლა” - [X], ან მოძებნოთ თქვენთვის სასურველი თანამშრომელი განყოფილების ან კადრების სიის მიხედვით ღილაკით “ძიება” - [M].

ეკრანის მარჯვენა მხარეს მოცულობა თვეების ჩამონათვალი, რომელთა წინ ზის ნიშანი - [ ], რაც გულისხმობს იმას, რომ ეკრანზე იხილავთ არჩეული თანამშრომლის ყველა მონიშნული თვის ბარათს (თუ რათემაუნდა ეს თანამშრომელი მოხვდა ამ თვეების დათვლილ უწყისში). ყველა თვის ერთდღოულად მონიშვნას ან გადანიშვნას შესაძლებოთ შესაბამისად ღილაკებით - “მოვნიშნოთ” ან “გადავნიშნოთ”. ეხლა ვნახოთ ერთი კონკრეტული თანამშრომლის მაგ: ჭავჭავაძის 2006 წლის ბარათი. ამისათვის, მონიშვერ თანამშრომელი ჭავჭავაძე და დააჭირეთ ღილაკს “Ok” - ს. იხილავთ ეკრანს:

როგორც ეკრანზე ხედავთ **ჭავჭავაძის** ბარათში არ არის იანვრის თვის დარიცხვა, რაც იმსა ნიშნავს, რომ იანვრის ოცნები ეს თანამშრომელი არ მოხვდა ხელფასის უწყისში.

თუ გსურთ თანამშრომლის ბარათის დაბეჭდვა აირჩიეთ დილაკი “**ბეჭდვა**” - . ჩვენს შემთხვევაში დახურეთ ეკრანი ღილაკით

“**უარი**” - .

არქივის ეკრანიდან გამოსასვლელად დააჭირეთ “**Cancel**” - ს.